

Zgodovinski atrij

Osrednji atrij

Stekleni atrij

Desni atrij

75 WOMEN TRAILBLAZERS OF LJUBLJANA CITY THEATRE

An exhibition marking the 75th anniversary of Ljubljana City Theatre

Welcome behind the scenes.

Ljubljana City Theatre is the second-largest theatre in Slovenia. About 80,000 people attend its productions each season, 5,500 of them as subscribers. For its 75th anniversary, the theatre is not exhibiting its triumphs but its people, specifically the women who built, shaped and reshaped it.

One figure set this exhibition in motion. Of the 747 premieres staged since the city of Ljubljana founded its theatre in 1951, only 124 were directed by women, and only 105 were based on plays written by female playwrights. The same pattern runs through every creative profession in theatre.

The Historical Atrium of the Town Hall has been turned into a fundus: the theatre's storehouse, the furthest corner of the backstage, where sets, props and costumes end up once a production has closed. Everything around you has been on stage. Scenery from several decades, props that pretend to be antiques although they were built last season, costumes still hoping for another night under the stage lights.

All of this is somebody's work. The women presented on the panels designed those sets and costumes, sewed them, dressed the actors, built the props, ran the performances from the wings and carried the weight that keeps the theatre standing. Most of them are never seen by the audience.

The texts on the panels are in Slovenian; the objects are not. Look at the production photographs and the objects standing next to them. You will find a costume, the designer's sketch and a photograph of the actress wearing it on stage. That triangle explains the work process of a costume designer better than any label could.

Colours identify professions. Follow whichever interests you. There is no set route and no beginning. With the support of the Ministry of Culture of the Republic of Slovenia and the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Zgodovinski atrij

Osrednji atrij

Stekleni atrij

Desni atrij

75 PREBOJNIC MGL

Utrinki iz zgodovine Mestnega gledališča ljubljanskega ob njegovi 75-letnici

MGL svoj 75. rojstni dan praznuje z razstavo, ki ne sledi kronologiji ali le največjim uspehom, kot je to običajno, temveč vabi tudi k spoznavanju žensk, ki so gledališče gradile in skrbele za njegovo rast od ustanovitve do danes.

K izboru 75 žensk, ki so s svojo ustvarjalno energijo spreminjale gledališče na odru in za njim, nas je pripeljala osuplost nad podatkom, da je od 747 premier, ki so se zvrstile v 75 letih delovanja MGL (od leta 1951 do konca sezone 2025/2026), samo 124 uprizoritev, ki so jih režirale ženske. Izkazalo se je tudi, da je od vseh 747 premier samo 105 uprizoritev, ki so nastale na podlagi besedil dramatičark. Podoben vzorec se je razkril tudi pri vseh drugih gledaliških poklicih, od scenografk in koreografk do dramaturginj in lektorice, z izjemo kostumografk.

Atrij Mestne hiše smo spremenili v teaterski fundus, gledališko skladišče v najbolj oddaljenem kotičku zaodrja, kjer po izteku uprizoritve obležijo scenski elementi, rekviziti in kostumi. Fundus so gledališke vice, kjer najdemo dele scenografij iz različnih predstav, rekvizite, ki hlinijo, da so starine, čeprav so nastali v našem času, in kostume, ki čakajo, da bodo mogoče spet kdaj ugledali odrsko luč.

Ob eksponate iz odrske zgodovine smo postavili zgodbe o prebojnicah. O graditeljicah, pionirkah, reformatorkah in prevratnicah, ki so prebijale zidove konvencij. Mednje sodita igralka Marija Nablocka, ki je podpisala režijo prve uprizoritve, in na drugem koncu stoletja Barbara Hieng Samobor, ki je v MGL najprej prekinila mrk režiserk, pozneje pa postala prva direktorica in repertoarno politiko usmerila k ravnotežju med ustvarjalkami in ustvarjalci. Prepoznali boste vodilne dame slovenskega odra, kot je igralka Jožica Avbelj, in prebojne avtorice, kot je dramatesa Simona Semenič. Predstavljamo tudi tiste, ki jih nikoli ne vidite: revolucionarno Meto Hočevar, ki je s svojimi scenografijami redefinirala režijo in način igre, in Alenko Bartl, ki je kostum povzdignila na raven skulpture. Izvedeli boste, kdo sta bili Lojzka Žerdin, ki je utemeljila poučevanje umetnosti giba, in Mojca Kreft, prva dramaturginja in umetniška vodja MGL, ki je utrta pot vsem, ki so prišle za njo. Ob njih so ženske najrazličnejših profesij, od inspicientk in šepetalk do garderoberk, frizerk, šivilj in scenskih delavk. Brez teh žensk, ki se smukajo za odrskimi sencami, bi oder z dvorano sameval v temi in tišini.

Razstava je zasnovana kot doživetje zakulisja gledališča. Citati prebojnic vas bodo vabili, da v labirintu poiščete njihove avtorice. S portretom in daljšim zapisom smo izpostavili tiste prebojnice, ki so odločilno zaznamovale MGL, kar potrjujejo domača in tuja priznanja za posamezne stvaritve in za življenjski opus. Nagradam smo sledili tudi pri cvetoberu igralk, izpostavili smo nosilke Boršnikovega prstana in tiste, ki so za svoje stvaritve prejele priznanja na domačih in mednarodnih festivalih. Med njimi je tudi 21 prejemnic Dnevnikove nagrade, ki je sad prvega tovrstnega sodelovanja gledališča z medijsko hišo.

Razstava je pričevanje o teatru kot o skupnem delu in poklon vsem ženskam, ki so svoj talent in ustvarjalno energijo prepletle z našim gledališčem. Vsem ženskam, ki so pisale, režirale, igrale, plesale, ustvarjale prostore in kostume, urejale besedila, vodile predstave in hišo, šivale, česale in skrbele, da se je zavesa vsak večer dvignila ob pravem času.

Vabljeni k spoznavanju usod tistih gledaliških ustvarjalk, ki so že del fundusa slovenske gledališke zgodovine, tistih, ki gledališče ustvarjajo danes, in ne nazadnje tudi tistih, ki bodo krojile njegovo prihodnost.

Avtorice razstave so dramaturginji Ira Ratej in Alenka Klabus Vesel ter arhitektka in scenografka Barbara Matul Kalamar.